

Studieplan 2009/2010

Bachelor - Faglærerutdanning for tospråklige lærere

Studiepoeng: Arbeidsmengde i studiepoeng er: 180.

Studiets varighet, omfang og nivå

Studiet har et omfang som tilvarer tre år som fulltidsstudium på høgskolenivå. De enkelte fagtilbudene vil bli lagt opp som deltidsstudium med en progresjon tilsvarende 30 studiepoeng fordelt over ett år. Hele studieforløpet kan med andre ord taes over tid innen en ramme på 3 til 6 år som ordinær tidsperiode.

Innledning

Om "Høgskolen i Norge"

Ni høgskoler har gått sammen om å utvikle en modell for en 3-årig bachelor fagutdanning for tospråklige lærere. Sammen har disse ni, Høgskolen i Agder (HiA), Høgskolen i Bergen (HiB), Høgskolen Hedmark (HH), Høgskolen i Oslo (HiO), Høgskolen i Nesna (HiNe), Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST), Dronning Mauds Minne Høgskole (DMMH), Høgskolen i Østfold (HiØ) og Høgskolen i Vestfold (HiVe), mottatt prosjektmidler fra Utdannings- og forskningsdepartementet til å utvikle og igangsette dette studiet i samarbeid. Høgskolene utgjør et utdanningsnettverk som i denne sammenheng betegnes som Høgskolen i Norge (HiNorge). HiHm står som prosjektansvarlig og har koordineringsansvaret innen HiNorge.

Bakgrunnen og behovet for studiet

Det er og et klart og stort behov for å legge til rette for og forbedre minoritetsspråklige elevers skoleprestasjoner. Mange undersøkelser viser at norske elever, og spesielt minoritetsspråklige elever, kommer til kort i forhold til skolens og samfunnets krav til kunnskaper og kompetanse for eksempel i realfag og lesing (se bl.a. Bakken 2003, Øzerk 2003). Ved å høyne den faglige og pedagogiske kvaliteten på den tospråklig opplæringa og morsmålsopplæringa vil forbedringspotensialet være enormt. Det er i denne sammenhengen nødvendig å øke lærernes formelle pedagogiske kompetanse og deres kunnskap og forståelse av norsk barnehage og skole, barn, elev, læringssyn og arbeidsmåter i forhold til rammeplaner og læreplaner.

Det pågår et omfattende språk-revitaliserings-prosjekt innen det sørsamiske området i Norge, og mangelen på kvalifiserte lærere i sørsamisk vil bli et stadig økende behov i årene som kommer. Et slikt studietilbud er tenkt inkludert i dette bachelorstudiet.

Alle de samarbeidende høgskolene har eller har hatt ulike studietilbud til tospråklige lærere/morsmåslærere. Og de ser at et tettere samarbeid innenfor dette feltet er nødvendig. Det er umulig for én høgskole alene å dekke den nødvendige faglige bredde som et bachelortilbud krever. Erfaringene så langt viser og at målgruppa blir for lita og for geografisk spredt. Tanken bak etableringen av HiNorge er å gi et bedre samlet tilbud til alle tospråklige lærere/morsmåslærere og tospråklige assistenter i Norge. Ved å benytte erfaringer fra tidligere gjennomførte studier i bl.a. pedagogikk for morsmåslærere, PPU-tilbud for morsmåslærere, skolekunnskap og migrasjonspedagogikk, vil utdanningstilbudet for denne målgruppen kunne bli mer enhetlig.

Læringsutbytte

Studiet tar utgangspunkt i de grunnleggende verdier som er nedfelt i Lov om grunnskolen og Lov om barnehager og i gjeldende læreplanverk og rammeplan for grunnskole og barnehage.

Gjennom studiet skal studentene utvikle:

- Faglig kompetanse: Kunnskap om barn, barndom og pedagogisk arbeid med barn og ungdom i barnehage og grunnskole, kunnskap om ulike teorier og teorier innenfor og på tvers av relevante fagområder
- Didaktisk kompetanse: Kunnskap om og evne til å planlegge, gjennomføre og vurdere inkluderende undervisning.
- Sosial kompetanse: Forståelse for betydningen av et læringsmiljø preget av samarbeid, gjensidig respekt og gleden over å mestre for alle. Studentene skal utvikle forståelse og evne til samarbeid med barnas hjem, medarbeidere i barnehage/skole og andre samarbeidspartnere. Studentene skal tilegne seg ferdigheter i ledelse og pedagogisk veiledning.
- Endrings- og utviklingskompetanse: Evne til å vurdere fagutvikling og samfunnsendringer som har betydning for undervisningen, evne til å initiere og forholde seg til endringer innen egen institusjon (skole/barnehage).
- Yrkesetisk kompetanse: Evne til å reflektere over skolens/barnehagens verdigrunnlag, over egne verdier, holdninger og væremåte og over etiske utfordringer i læreryrket.

Gjennom studiet skal studentene få styrket sin bevissthet og holdning til egen kulturbakgrunn og sin oppgave som tospråklig og flerkulturell rollemodell og kulturformidler overfor både barn fra egen minoritetsgruppe, fra andre minoritetsgrupper og fra majoritetsgruppen.

Målgruppe

Studietilbudet retter seg mot tospråklige personer med minoritetsspråklig bakgrunn og er primært rettet mot de som i utgangspunktet ønsker å undervise *i og på* eget morsmål og *på* norsk, men ikke *i* norsk.

Kompetanse

Høgskolen i Hedmark

Studiet kvalifiserer for bachelorgrad og undervisningskompetanse i morsmål, og som faglærer i det morsmål og det (de) undervisningsfag som inngår i studentens studium. Grunnlag for graden er at studiet er en yrkesrettet utdanning av et omfang på 180 studiepoeng.

For de som oppfyller kravene til nødvendig norskkunnskaper, vil det være mulig å utvide kompetansen til **allmennlærer** eller **førskolelærer** ved å ta de fagene de mangler i utdanningen som påbygning ut over bachelorgrad.

Det er mulig på samme måte og med de samme kravene som til andre lærerutdanninger, å bygge videre på denne utdanningen til en **mastergrad**.

Opptakskrav fritekst

Ordinære opptakskrav som generell studiekompetanse og realkompetanse ved opptak til høgskolestudier, gjelder også dette studiet. For opptak på bakgrunn av realkompetanse, er krav om engelskkunnskaper ikke relevant, siden studiet ikke har engelsk pensumlitteratur.

Undervisnings- og læringsformer

I henhold til studieplan

Vurderingsformer

Den avsluttende vurderingen ved de ulike studieenhetene vil skje på ulike måter. Gjeldende krav om obligatoriske arbeider og avsluttende eksamensordninger kommer fram i den konkrete fagplanen for hver studieenhet.

Skikkethetsvurdering av studentene skjer gjennom hele studiet med hjemmel i Lov om universiteter og høgskoler § 42b nr. 7 og Forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene nr. F-60-99.

Internasjonalisering

Studieprogrammet kan ha innbygget inntil 120 studiepoeng ved institusjoner i utlandet. Når det gjelder studietilbud i morsmål, kan det bli aktuelt å gjennomføre denne studiemodulen ved universitet/høgskole i utlandet.

Studiets innhold, oppbygging og organisering

Studiet inneholder pedagogikk (30 studiepoeng flerkulturell pedagogikk + 30 studiepoeng generelle pedagogikk) og morsmål (30 studiepoeng språk og tekst + 30 studiepoeng i morsmålsdidaktikk). I tillegg inngår det 60 studiepoeng, alternativt 30 + 30 poeng, i ett eller flere fag/fagområder.

Aktuelle morsmål som HiNorge vil kunne tilby er:

- Urdu
- Tyrkisk
- Arabisk
- Vietnamesisk
- Kurdisk
- Somali
- Russisk
- Sørsamisk

Aktuelle fag/fagområdet som kan tilbys:

- KRL
- Matematikk
- Natur- og miljøfag
- Samfunnsfag
- Kroppsøving
- Engelsk
- Praktisk-estetiske fag

Fagplanene i de ulike pedagogikk- og fagtilbudene vil ta utgangspunkt i høgskolenes ordinære tilbud. Men de vil ha en særskilt innretning som gjør at studiet kan bygge opp under og nyttegjøre seg studentene egne språk og kulturerfaringer – dette ut fra et komparativt perspektiv.

Studietilbudene lyses ut felles. Den høgskolen innen nettverket som har utarbeidet og godkjent fagplanen for en enkelte fagenhet, står faglig ansvarlig for gjennomføringen. De fagtilbudene som får nok søkere, blir startet.

STUDIEMODELLEN - hver enhet er 30 studiepoeng

PEDAGOGIKK – flerkulturell

PEDAGOGIKK – generell

MORSMÅL

SPRÅKDIDAKTIKK

(inkl. begynnende lese- og skriveopplæring)

VALGFRITT FAG

VALGFRITT FAG

60 studiepoeng (eller 30 + 30) er valgfritt innenfor studietilbudets fagkrets. Studentene velger innenfor de studieenheterne som høgskolene gir som tilbud. Tidligere studier vil kunne bli innpasset etter søknad.

Emneoversikt

Emner

Studiepoeng År 1

- [Morsmål](#)
30 studiepoeng
- [Språkdiraktikk](#)
30 studiepoeng
- [Pedagogikk - generell](#)
30 studiepoeng

Emneoversikt

Morsmål

Emnekode:

Studiepoeng: 30

Språk

Norsk (engelsk ved behov)

Forkunnskaper

Normalt forutsetter studiet at studentene har kunnskaper og ferdigheter i det aktuelle språket på gymnasialt nivå, det vil si det nivået som kreves ved avslutningen av videregående utdanning i land hvor språket er elevenes førstespråk. I spesielle tilfeller kan det dispenseres fra dette kravet.

Læringsutbytte

Hovedmålet for morsmålsstudiet er at studentene skal få et godt faglig grunnlag for å drive opplæring i morsmål for minoritets elever i grunnopplæringen i Norge. Etter avsluttet studium skal studentene ha:

- avanserte ferdigheter i muntlig og skriftlig bruk av språket produktivt og reseptivt
- gode kunnskaper om språkets oppbygning, historiske utvikling og nåtidige variasjon
- gode kunnskaper om tekststruktur og teksttyper
- god evne til å analysere muntlig og skriftlig bruk av språket i forskjellige situasjoner, medier og sjangrer
- grunnleggende litteraturteoretiske og litteraturhistoriske kunnskaper
- gode kunnskaper om et utvalg skjønnlitterære tekster i forskjellige sjangrer og fra forskjellige epoker som det er mest aktuelt å lese sammen med elever i skolen
- god evne til å analysere skjønnlitterære tekster ut fra enkle litteraturanalytiske teorier og modeller

Innhold

I studiet skal studentene arbeide på tre hovedfelter som til dels vil være integrert med hverandre: ferdighetsutvikling, teoritilegnelse og tekstlesing og tekstanalyse.

Ferdighetsutviklingen dreier seg om å styrke studentenes evne til å bruke språket godt og effektivt innen forskjellige situasjoner og sjangrer. Hovedvekten skal ligge på sjangrer som er særlig aktuelle i lærings- og undervisningssammenheng: lesing og drøfting av faglitterære tekster på akademisk nivå, lesing og drøfting av skjønnlitterære tekster og skriving av akademisk prosa.

Det språkteoretiske studiet skal for det første omfatte beskrivelser og analyser av språkets fonetikk og fonologi, ortografi, morfologi og syntaks. Videre skal ordforråd, ord- og begrepslære behandles. Disse fenomenene skal studeres både i et nåtidig og et historisk perspektiv, og talespråklig og skriftspråklig variasjon og normering skal dekkes. Tekststrukturelle og teksttypologiske innholdsmomenter skal være representert, men det vil variere hvor godt slike perspektiver er dekket i faglitteraturen om de enkelte språkene. Det er ønskelig at studiet av språket i bruk ikke bare er rettet mot tradisjonelle medier og tekstformer, men også inkluderer digital og multimodal kommunikasjon.

Det litteraturteoretiske studiet skal omfatte innføring i elementær teori og enkle modeller for litterære analyse. Studentene skal få en oversikt over historien til muntlig og skriftlig litteratur på det aktuelle språket, og de skal bli godt kjent med et utvalg eldre og nyere tekster som egner som lesning for barn og ungdom i skolesammenheng. Det er ønskelig at digitale og multimodale tekster er representerte.

Organisering og arbeidsformer

Studiet skal normalt organiseres som et deltidsstudium over ett studieår. Om ønskelig kan studiet inndeles i tre moduler à 10 studiepoeng etter følgende modell:

§ Språkteori

§ Litteraturteori og litteraturanalyse

§ Praktisk språkbruk

Det skal benyttes varierte undervisnings- og arbeidsformer, og det skal legges vekt på studentenes egen skriftlige og muntlige aktivitet. Muligheter for kommunikasjon og informasjonsinnhenting, -bearbeiding og -presentasjon ved hjelp av digitale medier må utnyttes.

Vurderingsordning

Studiets evalueringsformer skal omfatte både skriftlig og muntlig eksamensprøve. Der man velger modulinndeling, skal hver modul evalueres for seg.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

Språkdidaktikk

Emnekode:

Studiepoeng: 30

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Normalt forutsetter studiet at studentene har avsluttet fagene Pedagogikk - flerkulturell og Morsmål før de begynner på studiet i Språkdidaktikk. I spesielle tilfeller kan det dispenseres fra dette kravet.

Læringsutbytte

Hovedmålet for språkdidaktikkstudiet er at studentene skal få et didaktisk grunnlag for å drive opplæring i morsmål for minoritets elever i grunnopplæringen i Norge. Etter avsluttet studium skal studentene:

- ha gode kunnskaper om språkutvikling, språklæring og språklig bevissthet i et flerspråklig perspektiv
- ha godt kjennskap til teorier om forholdet mellom talespråk og skriftspråk
- kunne gjøre rede for hvordan morsmålsundervisning begrunnes i ulike språk- og kulturkontekster
- vise god innsikt i teorier om lesing og skriving, lese- og skriveutvikling
- ha god oversikt over forskjellige metodiske tilnæringer til grunnleggende og videreutviklende lese- og skriveopplæring
- kjenne til mål og metoder for muntlig opplæring i morsmålsfag
- vite hvordan litterære tekster kan brukes til forskjellige formål og med forskjellige metoder
- kjenne til ulike metoder for vurdering av muntlig og skriftlig språkferdighet
- kunne gjøre rede for læreplaner for fagene morsmål for språklige minoriteter, norsk som andrespråk for språklige minoriteter og norsk

Innhold

I studiet skal studentene arbeide med temaer og problemstillinger som er nært knyttet til hverandre. Viktige grunnlagskunnskaper for språkdidaktikken vil være økt innsikt i hva det innebærer å leve i en tospråklig livssituasjon, særlig med tanke på de utfordringer tospråklige minoritets elever står overfor når det gjelder å tilegne seg solide lese- og skriveferdigheter, slik at de kan få muligheter for å

Høgskolen i Hedmark

nyttiggjøre seg skolens undervisningstilbud på lik linje med elever som har undervisningsspråket som førstespråk. Samtidig må lærerne få forutsetninger for å hjelpe elevene til å utnytte det potensial for språkbevissthet og kommunikativ fleksibilitet som ligger i tospråklighetssituasjonen. I de nye læreplanene for grunnopplæringen legges det stor vekt på at elevene lære å sammenlikne språk- og kulturforhold, og her har elever som selv lever med flere språk og kulturer i sin hverdag, et fortrinn som morsmålsundervisningen må dra veksler på – i samarbeid med andre fag. Studiet skal inneholde teori og metodiske tilnærminger for slik sammenliknende undervisning.

I språkdidaktikkstudiet skal studentene møte de mest sentrale teoriene og få innsikt i hvordan ulike teoretiske perspektiver utfyller hverandre. Videre skal de arbeide med forskjellige metodiske tilrettelegginger av lese- og skriveopplæring i skolen. De skal tilegne seg et vidt metoderepertoar og en kompetanse i å utnytte dette repertoaret alt etter hva som er hensiktsmessig i ulike pedagogiske situasjoner. De metodiske tilnærmingene studentene skal bli fortrolige med, gjelder ikke bare det direkte arbeidet med bokstaver, ord og tekst i selve lese- og skriveundervisningen, men også språkstimulering, muntligopplæring og bruk av forskjellige former for litteratur.

I norsk skole har det i de senere årene allment vært økt oppmerksomhet om vurdering, og det har vært satset på styrking av lærernes vurderingskompetanse. For lærere som underviser minoritetsspråklige elever i morsmål, er behovet for slik kompetanse åpenbart. Skal intensjonene i læreplaner og andre styringsdokumenter følges opp og elevene sikres et opplæringstilbud som er tilpasset forutsetningene deres, er det nødvendig at elevenes samlede muntlige og skriftlige språkferdigheter vurderes på en kyndig måte. Morsmålslærere har her en viktig oppgave, som språkdidaktikkstudiet skal forberede dem til gjennom både teori og praktiske øvelser. Også i denne sammenhengen er det avgjørende at studentene får inngående kjennskap til de læreplanene som er aktuelle i forbindelse tilrettelegging av lese- og skriveopplæringstilbudet til minoritets elevene, nemlig planene for morsmål for språklige minoriteter, norsk som andrespråk for språklige minoriteter og norsk.

Organisering og arbeidsformer

Studiet skal normalt organiseres som et deltidsstudium over ett studieår. Om ønskelig kan det inndeles i følgende tre moduler á 10 studiepoeng:

1. Tospråklighet, tale og skrift og morsmålsundervisning
2. Teorier om lesing og skriving, lese- og skriveutvikling.
3. Arbeid med språkstimulering, utvikling av språklig bevissthet og lese- og skriveopplæring.

Det skal benyttes varierte undervisnings- og arbeidsformer, og det skal legges vekt på studentenes egen skriftlige og muntlige aktivitet. Muligheter for kommunikasjon og informasjonsinnhenting, -bearbeiding og -presentasjon ved hjelp av digitale medier må utnyttes.

Vurderingsordning

Studiets evalueringsformer skal omfatte minst to eksamensprøver. Den større oppgaven som er beskrevet under Obligatoriske krav ovenfor, benyttes som én komponent i vurderingsgrunnlaget. Der man velger modulinndeling, skal hver modul evalueres for seg. Følgende former kan da være aktuelle:

Modul 1: Muntlig eksamensprøve

Modul 2: Skriftlig eksamensprøve

Modul 3: Større hjemmeoppgave pluss muntlig eksamensprøve

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2P2GEN21 Pedagogikk - generell

Emnekode: 2P2GEN21

Studiepoeng: 30

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Læringsutbytte

Studiet i pedagogikk skal forberede studentene på å mestre utfordringer i yrket som tospråklig faglærer i grunnskolen. Det skal også gi grunnlag for personlig utvikling og vekst for den enkelte student. Lærerutdanningskrav om utvikling av faglig, didaktisk, sosial og yrkesetisk kompetanse, samt kompetanse for endring og utvikling, ligger til grunn for følgende mål for pedagogikkstudiet:

- planlegge, begrunne, gjennomføre og vurdere undervisning og annet pedagogisk arbeid
- legge til rette et godt læringsmiljø for elevene, planlegge og gjennomføre relevante tilpassete læringsopplegg og lede læringsprosesser for enkeltelever og grupper
- tilegne seg kunnskap om og ferdigheter i å anvende et sammenlignende perspektiv på språk, kultur, skole og undervisning
- underbygge påstander faglig og kombinere synspunkter i et personlig og praktisk skjønn
- reflektere over forholdet mellom praktiske erfaringer og teoretiske begreper og påstander
- opprette god kontakt og gjennomføre godt samarbeid med elever, kolleger og foresatte
- planlegge, gjennomføre og vurdere utviklingsarbeid i skolen
- på et faglig grunnlag kunne ta personlig standpunkt til utfordringer i yrket

Innhold

Innhold:

Faget omfatter i hovedsak innholdet i pedagogikkfaget innen allmennlærerutdanningen, konkretisert innen tre hovedområder:

Læreren, eleven og opplæring

- Lærings- og utviklingspsykologi
- Didaktikk
- Observasjon
- Tilpasset opplæring
- Spesialpedagogikk

Læreren og eleven i skolen

- Kommunikasjon og gruppeprosesser
- Veiledningsteori
- Læringsmiljø og lærerrollen
- Skoleutvikling og skolevurdering
- Nasjonale læreplaner og skolens planarbeid

Skolen, læreren og eleven i samfunnet

- Lov og retningslinjer
- Pedagogisk filosofi og idéhistorie
- Forholdet hjem - skole
- Skolens samarbeidspartner
- Yrkesetiske perspektiv

Organisering og arbeidsformer

Studiet er tilrettelagt som et nettbasert fjernundervisningsopplegg med jevnlig fellessamlinger på studiested. Mellom samlingene vil studentene få individuelle oppgaver og gruppeoppgaver som skal besvares skriftlig – til dels også som muntlig framlegg på fellessamlingene

Vurderingsordning

Prosjektarbeid (skriftlig rapport og muntlig framlegg) som teller 40 % av endelig karakter.

- En individuell skriftlig prøve på 4 timer som teller 60 % av endelig karakter.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap